like to know from the Minister who authorised such changes which are technical in nature. *(Interruptions)*

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMALA SINHA): Please conclude. Your time is up.

SHRI NELOTPAL BASU: Just two minutes more. I am making some important points.

Now I come to the relative share of road and rail traffic. The point is that while in 1950-51 the freight traffic carried by the Railways was 88 per cent and 68 of the passenger traffic, it has come down to 40 per cent in the case of freight traffic and to less than 18 per cent in the passenger traffic in 1991-92. Why the share of the rail traffic is coming down in this country? Is it because all of us are aware of the kind of environmental concerns that are coming up globally and we share that common concern? Here I would like to quote a study made by a Member Electrical, Railway Board, Mr. J. Upadhyay in the Bulletin *The Indian Railways,* April 1994 issue. It says:

> "Studies conducted in some developed countries indicate that air pollution by Road systems as compared to Rail in terms of co-equivalence is 8 times for passenger and 30 times in freight transport."

The point is why it is coming down. On the one hand day in and day out we arc hearing that the country is progressing, there is tremendous economic growth, but in a reply to an Unstarred Question in the Rajya Sabha, the Minister says that the traffic is not picking up. That is why we cannot order more engines That is why thousands of families of workers working in wagon industries in Bengal and other parts of the country are starving. On the one hand you say there is economic growth and the Railways are improving by leaps and bounds and on the other hand you are saying that the traffic load is not going up. I would like a clarification from the Minister as to what the actual position is.

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): Please conclude.

SHRI NILOTPAL BASU: I would like to make the final point while concluding. So far as the growth of the Railway network is concerned, there is a tremendous degree of regional imbalance. As Mr. Vayalar Ravi has pointed out, I would also like to make two or three points about the situation in West Bengal and in the entire Eastern and North-Eastern ' regions. In the last Budget the Finance Minister had announced certain tax noli days for new investments in the North East. There are members from the NorthEast on both sides of the House. Let them say what has been the result of this. I believe there has been no new investment on account of those tax holi days. Simply because the infrastructural development is not there it has been so. We talk of national integration, we talk of translating the development in all parts of the country, but we are adopting a course which is just perpetuating the regional imbalance that already existed. Is it fair? Is it not mocking at the people of a particular State? Is it fair to grant just one crore of rupees for Balurghat Eklakhi line? You tell us that you are trying to develop tourism in Rajasthan all by introducing the Palace on Wheels?

But what about the toy train project in Daijeeling? In reply to an Unstarred Question, the hon. Minister gave an assurance that surveys will be conducted and the circular railway project of Calcutta will be completed. What about mat? I think the whole House and the people of this country want a specific reply from the Minister.

Madam, I am thankful to you for having given me some extra time. .. *(Interruptions)*...

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI ' KAMLA SINHA: Just a second, please take your seat.

Shri P.M. Sayeed, Minister of State in the Ministry of Home Affairs wants to make a statement regarding ambush of an Assam Rifles column in Manipur by underground elements on the 18th August, 1994. This will be taken up before the House rises for the day.

REFERENCE

Re. Alleged Manhandling of M.P.s by Police in Delhi

SHRI ASHOK MITRA (West Bengal):

Madam Vice-Chairperson, a very serious incident has taken place, a couple of furlongs away from these holy precincts, that is, the Parliament House. About 100 or 200 or 300 young students from the Jawaharlal Nehru University, Delhi University, Jamia Milia congregated in an assembly to protest against the TADA. This is something about which, we Members of Parliament have also felt strongly about. Three of our colleagues, Shri Raj Babbar, Shri Mohd. Afzal and Shri Md. Salim had gone there to address these young students who are in their teens and twenties and who are our own children. Without any provocation, they were roughed up by the police. Some of them have been arrested. Shri Raj Babbar himself has been roughed up. This is atrocious. Such a thing should not have happened. We must not tolerate such things. I would request, through you, the hon. Home Minister to come immediately and make a statement in the House'. ..*(Interruptions)*...

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): We are not discussing about the TADA. Please take your seats. ...*(Interruptions)*... The issue has been raised by Mr. Mitra and when the Home Minister comes in the evening, you can raise it up again and he will answer to it.

SHRI MD. SALIM (West Bengal): Madam, this is not the case.

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): 1 know that an issue has been raised. ..*(Interruptions)*...

SHRI S. VIDUTHALAI VIRUMBI (Tamil Nadu): Madam, sentiments have been expressed in the House. ..*(Interruptions)*...

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): Let us finish the discussion. Please sit down.

मौलाना अबैदुल्ला खान आज़मी (उत्तर प्रदेश):*

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): This will not go on record. Please take your seat. We are not discussing about the TADA now. Please sit down. Please sit down. He has raised a separate matter that some of our colleagues were beaten up.

श्री मोहम्मद सलीम: अभी सवाल टाडा का नहीं रहा ....(व्यवधान)

* Not recorded.

[ ] Transliteration in Arabic Script.

شری محمد سلیم :- ابھی سوال "ٹاڈا" کا نہیں ہے . . . "مداخلت" . . .

श्री ईश दत्त यादव (उत्तर प्रदेश): हमको भी बोलने की अनुमति दे दीजिए।

उपसभाध्यक्ष (श्रीमती कमला सिन्हा) एक मिनट, पहले यह रेलवे पर बहस को खत्म कर लें।

श्री ईश दत्त यादव : मैडम् यह एक गंभीर विषय हो गया है। (व्यवधान)

उपसभाध्यक्ष (श्रीमती कमला सिन्हा): मारे नहीं गए भई पीटे गए हैं।

श्री ईश दत्त यादव: पीटे गए हैं। मैडम, इसलिए मेरा अनुरोध है कि यह रेल की अनुपूरक मांगों पर जो बहस चल रही, इसको स्थगित करिए। गृह मंत्री को बुलवाइए और तत्काल गृह मंत्री इस पर बयान दें। प्रजातंत्र में किसी भी व्यक्ति को शांतिमय ढंग से प्रदर्शन करने और अपनी बात रखने का हक है। जो छात्र बाहर आए थे, नौजवान बाहर आए थे, हमारे संसद सदस्य अगर गए थे, वे शांतिमय ढंग से वह सभा करना चाहते थे, प्रदर्शन करना चाहते थे, इनके ऊपर लाठीचार्ज किया गया है। यह गंभीर मसला है इसलिए यह जो बहस चल रही है, इसको आप रोक दीजिए और गृह मंत्री को सदन में बुलाया जाए। तुरंत वह वक्तव्य दें और जो लोग दोषी हैं, उनके खिलाफ कड़ी कार्यवाही की जाए, यह मेरी मांग है।

DR. BIPLAB DASGUPTA (West Bengal): Madam, we fully associate ourselves with the demand. It is a very serious development that Mr. Ashok Mitra has reported. Some of our MPs have been manhandled. This is a very important issue. I suggest that you communicate this. Madam, through the Ministers here to the Home Minister. He should come and give us a full statement on which we can seek clarifications from him. We would like this to be conveyed to the Minister so that immediately after the present discussion is over, he can come and make a statement.

SYED SIBTEY RAZI (Uttar Pradesh): Madam, many MPs are alleging something. But, as we now, the Appropriation Bill has already been taken up by you. It is under discussion. What is raised may be a matter of concern. But it is not such a serious matter that the proceedings under way should be shelved and the Home Minister should be asked to make a statement. I oppose this suggestion and

I request that the regular business may be taken up. After that, they have so many other avenues. They can meet the Home Minister. They can lodge a report. There fore, interruption of the proceedings is not fair. It may be a matter of concern. But it is not so *serious....(Interruptions).*

SHRI GURUDAS DAS GUPTA (West Bengal): Madam, it is unfortunate that a leading Member of the ruling party should seek to create a bad situation by saying that it is not that important. The point is not just whether the TADA is being misused. That may be a point of controverry. That is trot the only issue. Yesterday, the Human Rights Commission made a statement that it was going *to* approach the Supreme Court to seek the repeal of the Act. It is unprecedented. The Human Rights Commission has been appointed by the Government. That Commission comes out directly against the position of the Government. It wants the Act to be withdrawn, it is going to the extent of approaching the Supreme Court. This is the back ground. If, in this background, some people are lathicharged, then the crime becomes all the more important. It is not just a question of whether some people are manhandled.

The point is, the police was asked to interfere with the demonstration which was voicing the demand even of the Human Rights Commission. The hon. Minister of Stale for Externa) Affairs is here. The entire media is here. What signal will it give to the entire world? It will only strengthen the enemies of the country who say that human rights are being violated in India. It is not going to strengthen the Indian democracy; it is not going to strengthen the Indian system; it is not going to strengthen the position of the Government you represent. Therefore, instead of saying all these things ...*(Interruptions)*... the Home Minister should come to the House and explain the position to us. *(Interruptions).*

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): At 4 o' clock, we have to take up the sugar issue, *(interruptions).* Kindly take your seats.

मौलाना ओबैदुल्ला खान आज़मी: मैडम यह चर्चा चलनी चाहिए, हम चर्चा के विरोध में नहीं है। हम चाहते हैं होम मिनिस्टर से इसके लिए पूछा जाए। वे बयान दें। **(व्यवधान)**

* Expunged as ordered by the Chair.

مولانا عبیداللہ خان اعظمی :۔ میڈم۔ یہ چیز چلنی چاہیئے ۔ ہم چیز چاکے دودھ میں نہیں ہیں ۔ ہم چاہتے ہیں ہوم منسٹر صاحب سے اس کے لئے پوچھا جائے ۔ وہ بیان دیں ۔ " مداخلت " ۔

THE VICE CHAIRMAN (SHRIMATI KAMALA SINHA): Please

मौलाना ओबैदुल्ला खान आज़मी: मैडम, जो लोग गए थे, उन लोगों से खुद बयान लीजिए जो घायल हुए थे। सलीम साहब के ऊपर जो लाठीचार्ज हुआ था। आप उन लोगों को इजाज़त दीजिए बोलने के लिए।

مولانا عبیداللہ خان اعظمی :۔ میڈم جو لوگ گئے تھے اُن لوگوں سے خود بیان لیجئے ۔ جو گھائل ہوئے تھے ۔ سلیم صاحب کے اوپر جو لاٹھی چارج ہوا تھا۔ آپ اُن لوگوں کو اجازت دیجئے بولنے کی ۔

श्री दीपांकर मुखर्जी (पश्चिमी बंगाल): क्या शुगर ले सकते हैं, लाठी दे सकते हैं।

श्री मोहम्मद सलीम: पहले कुछ कड़वी बात कर लेते हैं, उसके बाद चीनी के बारे में बात करेंगे।

شری محمد سلیم :۔ پہلے کچھ کڑوی بات کر لیتے ہیں ۔ اس کے بعد چینی کے بارے میں بات کریں گے ۔

उपसभाध्यक्ष (श्रीमती कमला सिन्हा): इस पर शाम को जब गृह मंत्री जी आएंगे तो आप इस मसले को दोबारा उठा सकते हैं।

4.00 P.M.

Let the Minister speak. *(Interruptions)*

मौलाना ओबैदुल्ला खान आज़मी: "हमने बहुत "एम.पी. देखे है" यह शब्द इस्तेमाल किया पुलिस ने ...(व्यवधान) धरने पर एम. पी. जाता है तो कहा जाता है "एम. पी. कहां से आए है", यह शब्द इस्तेमाल किया पुलिस ने ...(व्यवधान)... इस मामले को हम नहीं छोड़ेंगे ...(व्यवधान)... कल होमिमिनिस्टर नहीं रहेंगे चव्हाण

साहब, उनको भी इसी तरह से कहेंगी पुलिस कि ''ये एम. पी. कहां से आए हैं'' ...(व्यवधान)...

مولانا عبید اللہ خان اعظمی :- "ہم نے بہت ایم - پی * دیکھے ہیں -" یہ شبد استعمال کیا پولیس نے -- "مداخلت" ... دھرنے پر ایم - پی جاتا ہے تو کہا جاتا ہے "ایم - پی * کہاں سے آئے ہیں -" یہ شبد استعمال کیا پولیس نے ؟ .. "مداخلت" .. اس معاملے کو ہم نہیں چھوڑیں گے ... "مداخلت" ... کل ہوم منسٹر نہیں رہیں گے چوان صاحب اُن کو بھی اسی طرح سے کہے گی پولیس کہ یہ ایم - پیز - * کہاں سے آئے ہیں ....

श्री ईश दत्त यादव: मैडम, आप निर्देश दीजिए कि गृह मंत्री जी यहां आ जाएं। यह बहुत गंभीर विषय है ...(व्यवधान)...

उपसभाध्यक्ष (श्रीमती कमला सिन्हा): जाफर शरीफ साहब रिऐक्ट कर रहे हैं ...(व्यवधान)... अरे, मंत्री जी रिऐक्ट कर रहे हैं ...(व्यवधान)..

SHRI S. JAIPAL REDDY (Andhra Pradesh): Madam what can the Railway Minister say on this?

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): He is a Cabinet Minister. Let him react

उपसभाध्यक्ष (श्रीमती कमला सिन्हा): अरे कैबिनेट मिनिस्टर है, कुछ बोलना चाहते हैं। उनकी बात क्यों नहीं सुनते आप? सुन लीजिए जाफर शरीफ साहब क्या बोल रहे हैं ...(व्यवधान)...

THE MINISTER OF RAILWAYS (SHRI C.K, JAFFER SHARIEF): Madam, on this particular issue of TADA, there has beers a *hartal.* Our Members went there and some incident has : ken place. *(Interruptions)*

SHRI VAYALAR RAVI (Kerala): You have done it. *(Interruptions).*

SHRI SURINDER KUMAR SINGLA (Punjab): We know how the MPs are treated in West Bengal. *(Interruptions)*

SHRI MD. SALIM: Madam, even the agitation was not political.

SHRI-SATISH AGARWAL (Rajasthan); Madam, since I have just come, I do not know as to what has happened. It has been informed in the House that some Members of Parliament have been assaulted by the police. I do not know as to who those Members are and how it has happened. Those hon. Members who were manhandled by the police should relate their story so that I may know what has happened. Let them say as to what has happened. *(Interruptions)*

श्री मोहम्मद सलीम: नाटक नहीं कर रहे हैं, जो सच्चाई है वह बयान कर रहे हैं ...(व्यवधान)...

شری محمد سلیم :- ناٹک نہیں کر رہے ہیں جو سچائی ہے وہ بیان کر رہے ہیں ... "مداخلت" ...

श्री मोहम्मद अफजल उर्फ मीम अफजल (उत्तर प्रदेश): महोदया, मैं वहां पर मौजूद था। वहां 5 यूनिवर्सिटीज के छात्र इकट्ठा थे अलीगढ़ यूनिवर्सिटी के छात्र 3 दिन से भूख हड़ताल पर बैठे हुए थे पार्लियामेंट स्ट्रीट के बाहर, जंतरमंतर के सामने। आज उन लोगों को 2 बजे कोर्टअरेस्ट करना था ...(व्यवधान) मेरी बात सुन लीजिए, कल आपके साथ भी हो सकता है।

मैडम, आज उन छात्रों के साथ जे.एन.यू., दिल्ली यूनिवर्सिटी, जामियामिलिया और हमदर्द यूनिवर्सिटी के स्टूडेंट्स मौजूद थे। हम वहां पर उनको संबोधित करने के लिए गए थे। मैं और मेरे दो साथी श्री सलीम और राज बब्बर साहब। जिस समय हम वहां पहुंचे तो हमने यह देखा कि पुलिस उन स्टूडेंट्स पर लाठीचार्ज कर रही है। हमको यह मालूम नहीं था कि ये कोर्टअरेस्ट करने के लिए जा रहे हैं लेकिन हमने वहां देखा कि कार्डन जहां पर पुलिस का था, उससे पहले ही पुलिस उन पर लाठीचार्ज कर रही थी।

मैं, राज बब्बर और सलीम साहब वहां उतरे। हम लोगों ने कहा आप यह क्या कर रहे हैं? आप को गिरफ्तार करना है तो गिरफ्तार कीजिए तरीके से? उनके पास बैनर्स थे, अपने हाथ में प्लेकार्ड लिये हुए थे। पहले राज बब्बर को धक्का दिया पुलिस ने और उसके बाद सलीम साहब ने कहा हम लोग एम. पी. हैं तो उनको धक्का दिया। एक पुलिस वाले ने तो यहां तक कहा कि बहुत मेम्बर पार्लियामेंट घूमते हैं यहां पर। एक तरफ से हम को एब्यूज

* Expunged as ordered by the Chair
[] Transliteration in Arabic Script.

किया और उसके बाद धक्का मारा। लाठी तो नहीं मारी लेकिन लाठी चार्ज करने के लिए तैयार हो गये। वहां पर स्टुडेंटस राज बब्बर पर गिर गये। मेरे ऊपर गिर गये, सलीम साहब के ऊपर गिर गये। इस तरह से हम को घसीटा गया। आज मैं चाहूंगा कि आप हमारी बात गौर से सुनें। इसके बाद घसीट कर कभी हम को इस तरफ लाया गया और कभी उस तरफ लाया गया। हमने कहा कि कोर्ट अरेस्ट होने के लिए तैयार हैं। उन्होंने हमारे कपड़े फाड़ दिये। यह आप देख सकते हैं। मैं नीचे भी दिखा देता लेकिन ऊपर चढ़ना मुनासिब नहीं है। पुलिस ने हमारे साथ मैनहैंडल किया यह मामूली बात है लेकिन टाडा के खिलाफ डिमोन्ट्रेशन करने वालों के साथ गवर्नमेंट का जो सुलूक है उससे क्या सबित होता है। होम मिनिस्टर साहब का जो यहां बयान आता है, बम्बई जाकर बयान देते हैं इससे लगता है उनका टाडा को खत्म करने का कोई इरादा नहीं है (व्यवधान)

शरी محمد افضل عرف م۔ افضل: جمہوریہ میں وہاں پر موجود تھا۔ وہاں ۵ یونیورسٹیز کے چھاترا اکٹھے تھے۔ علی گڑھ یونیورسٹی کے چھاترا تین دن سے بھوک ہڑتال پر بیٹھے ہوئے تھے پارلیمنٹ اسٹریٹ کے باہر جنتر منتر کے سامنے۔ آج اُن لوگوں کو کورٹ ارریسٹ کرنا تھا۔۔" مداخلت " میری بات سُن لیجئے۔ کل آپ کے ساتھ بھی ہو سکتا ہے۔ میڈم۔ آج ان چھاتروں کے ساتھ جے۔ این۔ یو۔ دِلّی یونیورسٹی۔ جامعہ ملیہ اور ہمدرد یونیورسٹی کے اسٹوڈنٹس موجود تھے۔ ہم وہاں پر اُن کو سمبودھت کرنے کے لئے گئے تھے۔ میں اور میرے دو ساتھی شری سلیم اور راج ببّر صاحب۔ جس سمے ہم وہاں پہنچے تو ہم نے دیکھا کہ پولیس ان اسٹوڈنٹس پر لاٹھی چارج کر رہی ہے۔ ہم کو معلوم نہیں تھا کہ یہ کورٹ ارریسٹ کرنے کے لئے جا رہے ہیں لیکن ہم نے دیکھا کہ گارڈن جہاں پر پولیس کا تھا اس سے پہلے ہی پولیس اُن پر لاٹھی چارج کر رہی تھی۔

شری محمد افضل عرف م۔ افضل "جاری" میں راج ببّر اور سلیم صاحب جب وہاں اترے۔ ہم لوگوں نے کہا کہ آپ یہ کیا کر رہے ہیں۔ آپ کو گرفتار کرنا ہے تو گرفتار کیجئے طریقہ سے۔ اُن کے پاس بینرس تھے۔ اپنے ہاتھ میں پلے کارڈس لیے ہوئے تھے۔ پہلے راج ببّر صاحب کو دھکا دیا پولیس نے اور اُس کے بعد سلیم صاحب نے کہا کہ ہم لوگ ایم۔ پی ہیں تو ان کو دھکا دیا۔ ایک پولیس والے نے تو یہاں تک کہا بہت ممبر آف پارلیمنٹ گھومتے ہیں یہاں پر۔ ایک طرف سے ہم کو ابیوز کیا گیا اور اُس کے بعد دھکا مارا۔ لاٹھی تو نہیں ماری لیکن لاٹھی چارج کرنے کے لئے تیار ہو گئے۔ وہاں پر اسٹوڈنٹس راج ببّر پر گر گئے۔ میرے اُوپر گر گئے۔ سلیم صاحب کے اُوپر گر گئے۔ اس طرح سے ہم کو گھسیٹا گیا۔ آج میں چاہوں گا کہ آپ ہماری بات غور سے سنیں۔ اس کے بعد گھسیٹ کر کبھی ہم کو اس طرف لایا گیا اور کبھی ہم کو اس طرف لایا گیا۔ ہم نے کہا کہ

کورٹ ارریسٹ ہونے کے لئے
انھوں نے ہمارے کپڑے پھاڑ
یہ آپ دیکھ سکتے ہیں۔ میں نیچے بھی دکھا
دیتا لیکن اوپر چڑھنا مناسب نہیں ہے۔
پولیس نے ہمارے ساتھ "مین ہینڈل"
کیا یہ معمولی بات ہے لیکن "ٹاڈا" کے
خلاف ڈمونسٹریشن کرنے والوں کے ساتھ
گورنمنٹ کا جو سلوک ہے اس سے کیا
ثابت ہوتا ہے۔ ہوم منسٹر صاحب جو یہاں
بیان آتا ہے۔ بمبئی جاکر بیان دیتے ہیں
اس سے لگتا ہے کہ اُن کا "ٹاڈا" کو ختم
کرنے کا کوئی ارادہ نہیں ہے۔...
"مداخلت"....

SHRI SANGH PRIYA GAUTAM (Uttar Pradesh): We are concerned with the incident. It happened with the Members of Parliament. It is very shameful. I condemn the attitude of the police and demand immediate action against them.

श्री मोहम्मद अफजल उर्फ शीम अफजल: मैं जजबाती होकर बोला करता हूं लेकिन आज जजबाती नहीं हूं। मैं समझ रहा हूं कि सरकार सही माने में यह समझ चुकी है कि यह लड़ाई अब सड़कों पर जाने वाली है इसलिए आपने लाठी चार्ज शुरू किया है। लेकिन लाठी चार्ज से हम लोग कभी डरने वाले नहीं है। आप जितनी भी लाठी चार्ज कर लें हम सामना करने के लिए तैयार हैं।

شری محمد افضل عرف م۔ افضل:۔
میں جذباتی ہوکر بولا کرتا ہوں۔ لیکن
آج جذباتی نہیں ہوں۔ میں سمجھ رہا ہوں
کہ سرکار صحیح معنوں میں یہ سمجھ چکی ہے کہ یہ
لڑائی اب سڑکوں پر جانے والی ہے اس
لئے آپ نے لاٹھی چارج شروع کیا ہے۔
لیکن لاٹھی چارج سے ہم لوگ کبھی ڈرنے
والے نہیں ہیں۔ آپ جتنی بھی لاٹھی چارج
کریں ہم سامنا کرنے کے لئے تیار ہیں۔
"ختم شد"

श्री मोहम्मद सलीम: We did not want to create any sensation.

हमने कभी भी ऐसा प्रिविलेज का सवाल नहीं उठाया कि मेम्बर्स आफ पार्लियामेंट पर पुलिस ने इस तरह से किया। मैं चार साल से यहां पर हूं। कभी कभार हो सकता है हुआ हो हमारे लिए दिक्कत यह होती है कि लोग हमें पहचानते नहीं हैं कि हम एम. पीज हैं। जैसा जनता के साथ करते है वैसा हमारे साथ करते है। हम पालिटिशन होने के नाते कानून का तोड़ना, मुजाहिरा वगैरह अक्सर करते रहते हैं। यह जो हुआ है इसमें ज्यादा लोग नहीं थे। जितने लोग थे उससे ज्यादा पुलिस थी। मैं घटना बयान नहीं कर रहा हूं। पुलिस के पास पानी फैंकने का कमान था, लाठी थी, महिला पुलिस थी। दो–दो कार्डन थे। मैं सरकार से यह कहना चाहता हूं कि हमारा अब तक का जो तजुर्बा है कि कार्डन तोड़ने से लोग समझते हैं कि कानून तोड़ा है इसलिए अरेस्ट कर लो। पुलिस को किस ने आर्डर दिया, ताकत दी कि उसने पहले कार्डन, दूसरे कार्डन को छोड़ कर 10–20 गज पहले आकर जबकि जुलूस वहां पहुंचा नहीं था लाठी चार्ज करना शुरू कर दिया। मालूम किया जाए, नजदीक में पार्लियामेंट थाना है। कार्डन अगर टूट जाता उसके बाद पानी का कमान इस्तेमाल करते, इससे पहले ही इन्होंने लाठी चलाना शुरू कर दिया। नौजवान हैं, विद्यार्थी हैं लेकिन जुलूस वहां पहुंचा नहीं जैसा इन्होंने बताया, हम देर से पहुंचे, हम पीछे से आ रहे थे, देखा पुलिस को, जुलूस के ऊपर लाठी चला रही थी। हम दौड़ कर गये और देखा कि जितने कार्डन के फेज थे उनको पार करके उनके ऊपर लाठी चला रही थी। हमने पहले आब्जेक्सन किया और कहा कि आप कार्डन के उस पार जाइये। हम पहले यह देख लेते हैं कि वह मीटिंग करना चाहते है या क्या करना चाहते हैं और उसके बाद कार्डन तोड़ते हैं या नहीं। स्टूडेंट लोगों का कोर्ट अरेस्ट का कोई प्रोग्राम नहीं था। वह जुलूस लेकर आ रहे थे। वहां ठहरते और मीटिंग करते। पता नहीं जुलूस का रंग देख कर या जवान लोगों को देखकर या सब्बेक्ट देखकर पुलिस को इतना तैश आया कि अंदर घुसकर लाठी चार्ज करना शुरु कर दिया। हमने कहा मत चलाओं, हम रोकते हैं बच्चों को। क्योंकि डिमोंसट्रेशन पालिटिकल नहीं था, ये स्टूडेंट्स यूनियन की तरफ से आये थे। कटिंग क्लास द पालिटिकल

[]Transliteration in Arabic Script.

लाइन राज बब्बर समाजवादी पार्टी के हैं, ये, जनता दल के हैं और मैं हूं। टाडा को लेकर मैं कई रोज से बोल रहा हूं। हमने पुलिस से कहा हम एम. पी. लोग हैं तो हमसे कहा कि हमें समझाओ मत। वहां पुलिस कह सकती थी, उनकी ताकत है उनकी वर्दी है, उनके पास हथियार है, होम मिनिस्टर ताकत देते हैं इसलिए वह कहते हैं समझाओं मत। अफसोस की बात है हम कहते है हम सदन के सदस्य हैं सांसद हैं आप भी कहते हैं बंगाल में ऐसा होता है। बंगाल में अगर ऐसा होता तो हम बैंडेज बांध कर स्ट्रेचर में सो कर आ कर कहते, देखो, ऐसा हुआ है ...(व्यवधान)

We did not want to create

मौलाना ओबैदुल्ला खान आजमी: एम. पीज के साथ यह तोहीन बर्दाश्त नहीं की जा सकती। यह संसद की तोहीन है, पार्लियामेंट की तोहीन है। (व्यवधान)

श्री मोहम्मद सलीम: यह जीरो आवर नहीं है। यह टाडा का जो सवाल है इस इशु के मैरिट पर नहीं जा रहे है....।

हम यह भी नहीं चाह रहे थे। लेकिन हम सिर्फ यह चाह रहे थे कि यह हमारे साथ हुआ है और हम संसद के सदस्य हैं तो अपनी बात को हम रखें, आप नोट करें। अगर हुकूमत यह समझती है कि कुछ नहीं है, छोटा सा मामला है, रिजवी साहब कह रहे हैं तो ठीक है लेकिन आप इसको इस तरह से पॉलिटिक्ल कलर मत दीजिए, आप यह मत कहिए कि उस स्टेट में ऐसा हुआ इसलिए हमें पूरी ताकत है, हम यहां करेंगे। नहीं, ऐसा नहीं होना चाहिए। अगर गलती हुई है तो आप कहो कि यह गलती हुई कि कार्डन से आगे जाकर, अगर दस गज, बीस गज अन्दर जाकर लाठी चलाई है तो वह काम गलत किया है। सांसद को गाली देकर और गलत अल्फाज का इतेमाल करके और श्री राज बब्बर जी को यहां से वहां ठेला है तो यह गलत किया है। हमारा हो सकता था कि चेहरा नहीं पहचानते हों क्योंकि हमारा आपकी तरह का लिबास भी नहीं है कि वह देखते ही पहचान लें कि यह सांसद है लेकिन राज बब्बर जी का जो चेहरा है, वह सिनेमा के ज़रिए, टेलीविजन के जरिए, अखबार के जरिए और मैगजीन के जरिए से नोन चेहरा है, हम कह रहे थे कि इनको तो आप पहचानते हो कि यह सांसद चुने गये हैं, इन्हें तो पहचानते हो होंगें। तो पुलिस ने इसको जानते हुए, मेरे कहने के बावजूद भी और उनका चेहरा देखने के बावजूद भी कुछ सुना नहीं। उनके कपड़े वगैरह फट गए इसलिए वह यहां नहीं आए और उनको अच्छा नहीं लगा कि वह यहां पर पहुंचे। हमें अगर पहले पता होता कि हमने यहां पर सैंसोनल केस करना है तो उन्हें ले आते लेकिन हमने कहा कि आप घर जाओ, कपड़े वगैरह फट गये थे इसलिए हमने कहा कि आप घर जाकर चेंज कर लो। हम यह चाह रहे थे कि संसद में यह बात चले, इसलिए हमने यह बात कही। हम टाडा को लेकर पिछले एक हफ्ते से कह रहे हैं और सरकार कह रही है कि उनको कोई जानकारी नहीं है। और अगर हम जानकारी देते है तो वह जानकारी लेते नहीं हैं।

We did not want to creat

شری محمد سلیم :۔ ہم نے کبھی بھی ایسا پری ویج کا سوال نہیں اٹھایا کہ ممبر س آف پارلیمنٹ پر پولیس نے اس طرح سے کیا۔ میں چار سال سے یہاں پر ہوں۔ کبھی کبھار ہو سکتا ہے ہوا ہو۔ ہمارے لئے دقت یہ ہوتی ہے کہ پہنچانتے نہیں ہیں کہ ایم۔ پیز ہیں۔ جیسا جنتا کے ساتھ کرتے ہیں۔ ہم پولی ٹیشین ہونے کے ناطے قانون کا توڑنا ۔۔ مظاہرہ وغیرہ اکثر کرتے رہتے ہیں۔ جو یہ ہوا ہے اس میں زیادہ لوگ نہیں تھے اس سے زیادہ پولیس تھی۔ میں گھٹنا بیان نہیں کر رہا ہوں ۔ پولیس کے پاس پانی پھینکے کا کمان تھا۔ لاٹھی تھی۔ مہیلا پولیس تھی۔ دو دو کارڈن تھے۔ میں سرکار سے یہ کہنا چاہتا ہوں کہ ہمارا اب تک کا جو تجربہ ہے کہ کارڈن توڑنے سے لوگ سمجھتے ہیں کہ قانون توڑا ہے اس لئے ارسیٹ کر لو۔ پولیس کو کس نے آرڈر دیا ہے۔ طاقت دی کہ وہ پہلا کارڈن۔ دوسرا کارڈن کو چھوڑ کر ۱۰ ۔۔۔ ۲۰ گز پہلے آکر جب کہ جلوس وہاں پہنچا نہیں تھا۔ لاٹھی چارج

[]Transliteration in Arabic Script.

پولیٹیکل نہیں تھا - یہ اسٹوڈنٹس یونین کی طرف سے آئے تھے - "کٹنگ کراس دہ پولیٹیکل لائن" راج ببّر سماجوادی پارٹی کے ہیں - یہ جنتادل کے ہیں اور میں ہوں - "ٹاڈا" کو لے کر میں کئی روز بول رہا ہوں - ہم نے پولیس سے کہا کہ ہم ایم - پی - لوگ ہیں تو ہم سے کہا کہ ہمیں سمجھاؤ مت - وہاں پولیس کہہ سکتی تھی اُن کی طاقت تھی - اُن کی وردی ہے - اُن کے پاس ہتھیار ہیں - ہوم منسٹر طاقت دیتے ہیں اس لئے وہ کہتے ہیں سمجھاؤ مت - افسوس کی بات ہے کہ ہم کہتے ہیں کہ ہم سدن کے سدستے ہیں - سانسد ہیں - آپ بھی کہتے ہیں بنگال میں ایسا ہوتا ہے - بنگال میں اگر ایسا ہوتا تو ہم بینڈیج باندھ کر اسٹریچر میں سو کر آ کر کہتے دیکھو ایسا ہوا ہے - . . "مداخلت" . . . .

مولانا عبیداللہ خان اعظمی :- ایم - پیز کے ساتھ یہ توہین برداشت نہیں کی جاسکتی - یہ سنسد کی توہین ہے - پارلیمنٹ کی توہین ہے -

شری محمد سلیم :- یہ زیرو آور نہیں ہے - یہ "ٹاڈا" کا جو سوال ہے اس اشو کے میرٹ پر نہیں جارہے ہیں - . . . "مداخلت" . . . .

کر ناشروع کر دیا - معلوم کیا جائے - نزدیک میں پارلیمنٹ تھانہ ہے - کارڈن اگر ٹوٹ جاتا اس کے بعد پانی کا کمان استعمال کرتے اس سے پہلے ہی انھوں نے لاٹھی چلانا شروع کر دیا - نوجوان ہیں ودھیارتھی ہیں - لیکن جلوس وہاں پہنچا نہیں جیسا انھوں نے بتایا ہم دیر سے پہنچے - ہم پیچھے سے آرہے تھے - دیکھا کہ پولیس جلوس کے اوپر لاٹھی چلا رہی تھی - ہم دوڑ کر گئے اور دیکھا کہ جتنے کارڈن کے فیز تھے ان کو پار کر کے اُن کے اُوپر لاٹھی چلا رہی تھی - ہم نے پہلے آبجیکشن کیا اور کہا کہ آپ کارڈن کے اس پار جائیے - ہم پہلے یہ دیکھ لیتے ہیں کہ وہ میٹنگ کرنا چاہتے ہیں یا کیا کرنا چاہتے ہیں اور اس کے بعد کارڈن توڑ سے ہیں یا نہیں - اسٹوڈنٹ لوگوں کا کورٹ ارریسٹ کا کوئی پروگرام نہیں تھا - وہ جلوس لے کر آرہے تھے - وہاں ٹھہرتے اور میٹنگ کرتے - پتہ نہیں جلوس کا رنگ دیکھ کر یا جوان لوگوں کو دیکھ کر یا سبجیکٹ دیکھ کر پولیس کو اتنا طیش آیا کہ اندر گھس کر لاٹھی چارج کرنا شروع کر دیا - ہم نے کہا مت چلاؤ - ہم روکتے ہیں بچوں کو ـــــ کیوں کہ ڈمونسٹریشن

[]Traaslileration in Arabic Script.

ہم کہہ رہے تھے کہ ان کو تو آپ پہچانتے ہو کہ یہ سانسد چنے گئے ہیں انھیں تو پہچانتے ہی ہوں گے ۔ تو پولیس نے اس کو جانتے ہوئے میرے کہنے کے باوجود بھی اور ان کا چہرہ دیکھنے کے باوجود بھی اُن کے کپڑے وغیرہ پھٹ گئے اس لئے وہ یہاں نہیں آئے اور اُن کو اچھا نہیں لگا کہ وہ یہاں پہنچیں ۔ ہمیں اگر پہلے پتہ ہوتا کہ ہم نے یہاں پر "سٹیٹمنٹ" کیسے کیس کرنا ہے تو انہیں لے آتے لیکن ہم نے کہا کہ آپ گھر جاؤ ۔ کپڑے وغیرہ پھٹ گئے تھے اس لئے ہم نے کہا کہ آپ گھر جاکر جانچ کرلو ۔ ہم یہ چاہ رہے تھے کہ سنسد میں یہ بات چلے اس لئے ہم نے یہ بات کہی ۔ ہم ٹاڈا کو لے کر پچھلے ایک ہفتہ سے کہہ رہے ہیں اور سرکار کہہ رہی ہے کہ ان کو کوئی جانکاری نہیں ہے ۔ اور اگر ہم جانکاری دیتے ہیں تو وہ جانکاری لیتے نہیں ہیں ۔

"ختم شد"

SHRI S. JAIPAL REDDY: Madam, there are two aspects to the issue. One is our obejctiorss to the TADA and the way it has been used. That is not immediately relevant. What is of relevance is the way the police misbehaved with peaceful protesters including Members of parliament. Therefore, we request the Chair to direct the Government to make statement in the House before the House adjourns today.

"مداخلت" .... ہم یہ بھی نہیں چاہ رہے تھے ۔ لیکن ہم صرف یہ چاہ رہے تھے کہ یہ ہمارے ساتھ ہوا ہے اور ہم سنسد کے سدسے ہیں تو اپنی بات کو ہم رکھیں ۔ آپ نوٹ کریں ۔ اگر حکومت یہ سمجھتی ہے کہ کچھ نہیں ہے چھوٹا سا معاملہ ہے ۔ رضوی صاحب کہہ رہے ہیں تو ٹھیک ہے لیکن آپ اس کو اس طرح سے پولیٹیکل کلوزر دیجئے ۔ آپ یہ مت کہئے کہ اس اسٹیٹ میں ایسا ہوا اس لئے ہمیں پوری طاقت ہے ۔ ہم یہاں کریں گے ۔ نہیں ایسا نہیں ہونا چاہئے ۔ اگر غلطی ہوئی ہے تو آپ کہو کہ یہ غلطی ہوئی کہ کارڈن سے آگے جاکر ۔ اگر دس گز یا بیس گز اندر جاکر لاٹھی چارج کیا ہے تو وہ کام غلط کیا ہے ۔ سانسد کو گالی دینے کا اور غلط الفاظ استعمال کرنے کا اور تری راج بہنجی کو یہاں سے وہاں دھکیلا ہے تو یہ غلط کیا ہے ۔ ہمارا ہو سکتا تھا کہ چہرہ نہیں پہچان سکے ہوں کیوں کہ ہمارا آپ کی طرح کا لباس بھی نہیں ہے کہ وہ دیکھتے ہی پہچان لیں کہ یہ سانسد ہیں لیکن راج بہنجی کا جو چہرہ ہے وہ سینما کے ذریعہ ٹیلی ویژن کے ذریعہ ۔ اخبار کے ذریعہ اور میگزین کے ذریعہ سے نون چہرہ ہے ۔

[]Transliteration in Arabic Script.

SHRI E. BALANANDAN (KERA LA): It is a very reasonable suggestion made by Shri Jaipal Reddy. Kindly ask the Government to give a statement just before the adjournment of the House ... *(Interruptions)*...

SHRI SATISH AGARWAL: ...*(Inter ruptions)*... Without going into the merits or demerits of the issue involved regarding repeal or no repeal of TADA, at the moment, the question which the House is seized of is how these Members have been mishandled for no fault of theirs, for no provocation absolutely. So, it will be very appropriate that the Government should be directed to clarify the position and make a statement in this House before we adjourn today.

SHRI E. BALANANDAN: I want to make a request that the Government should come with a statement immediately because the Parliament Members are being beaten up by the police and the police misbehaves purposely and knowingly. Therefore, it is only proper that you should direct the Government to come and make a statement immediately.

SHRI M.A. BABY (Kerala): This is not an isolated incident. I do not want to refer to what has happened earlier. But since the incident has taken place just under the nose of this Parliament and the Central administration there should not be any difficulty for the Central Government to come forward with a statement today itself. Therefore, I request you to kindly direct the Government to come forward with a statement by the Home Minister before the House adjourns to day. ...*(Interruptions)*...

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): The Railway Minister wanted to react. Do you still want to react?

SHRI C.K. IAFFER SHARIEF: Madam, all that I wanted to say was that I do not think there is anything more to add to what Mr. Baby has said and what Shri Jaipal Reddy has said. About the incident the hon. Members have narrated, the Government also will have to collect the details to come and make any report before the House, let the Home Minister do it.

All that I wanted to say was that even we on this side have taken certain positions. Even as a member of the Government, I have myself voiced about the misuse of TADA in certain parts of the country, in certain States. If TADA is being misused against any innocent man, that has to be condemned. That we have been doing. So, let us not make it a party issue. If it is being misused, let us tackle it together and it should be used only where it is required to be used, where the areas are disturbed. Let it be applied to people who desereve to have it applied to them. For those who are innocent, there is no need for it. This is what I wanted to tell. There is no need for any commotion or emotion on this. Something might have happened about which the Government can explain. I only wanted that they should cooperate and this business should be passed.

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): We now start with the discussion on sugar.

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): Now, we start the discussion on sugar.

SHRI VAYALAR RAVI: What happened to the Railways?

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): It was decided that at 4 o'clock we would take up the discussion on sugar.

SHRI VAYALAR RAVI: Are you so strict on rules? It can be taken up after 6 o'clock. ...*(Interruptions)*...

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): It was decided earlier.

SHRI VAYALAR RAVI: No, no, Madam. You take it up. It can be finished. ... *(Interruptions)*...

THE VICE-CHAIRMAN (SHRIMATI KAMLA SINHA): The Railway Appropriation Bill would be taken up tomorrow. ... *(Interruptions)*...

SHRI S. JAIPAL REDDY: Madam, he can reply to it tomorrow.

SHORT DURATION DISCUSSION

The situation arising from Hike in Sugar Price and delay in its import

SHRI S. JAIPAL REDDY" (Andhra Pradesh): Madam, before I proceed discuss this question relating to sugar, I don't know to